

Skolen kan ikke løse alt alene

Ivar Morken

Førsteamanuensis

Institutt for spesialpedagogikk

Universitetet i Oslo

I et debattinnlegg i Aften 24. mars tar leder av Utdanningsforbundet i Oslo Terje Vilno og direktør i Utdanningsetaten Astrid Søgne avstand fra min bruk av begrepet ”samfunnets søppelkasse” og relaterer begrepet til bilder og skoler som jeg ikke har uttalt meg om. De innrømmer imidlertid at mitt anliggende var byens bypolitikk, men bypolitikk vil de ikke legge seg opp i. Det var imidlertid dette jeg forsøkte å advare mot, nemlig at skolen får hovedansvar for utfordringer som er for omfattende for lærerne.

Jeg har ikke brukt begrepet ”samfunnets søppelkasse” som en kritikk av skolen, men som et forsvar for skolen og skolens virksomhet. Spissformulert: Det finnes samfunnsoppgaver skolen ikke kan stå alene om å løse, og som den heller ikke kan kritiseres for ikke å få løst!

I et telefonintervju med Aften 16. mars sa jeg at ”skolen blir samfunnets søppelkasse” fordi den tillegges oppgaver og utfordringer den ikke har forutsetninger for å løse. ”Samfunnets søppelkasse” ble altså brukt til å betegne hvordan samfunnet skyver oppgaver og utfordringer over på skolen, ikke som en betegnelse på elevgrupper eller på virksomheten i skolen.

Mange samfunnsutfordringer kommer til uttrykk i skolen. Men det blir for enkelt å tro at skolen kan løse alle disse utfordringene. Slik tenkning gjør at skolen utsettes for mye urettmessig kritikk. Begrepsbruk og medias overskrifter representerer en utfordring i denne sammenheng, men bør ikke gjøres til hovedsaken

To andre forhold aktualiseres også av Vilnos og Søgne's innlegg. Det første har med omdømmebygging og respekten for foreldre og elevers situasjon og valg å gjøre. Hvis omdømmebygging dreier seg om å poengtere det som fungerer og å løfte fram dem som er fornøyde, vil omdømmebygging kunne ekskludere andres erfaringer. Da vil mangfoldet av lokale erfaringer forties og inkluderingsidealet undergraves. Min erfaring er at foreldre forsøker å gjøre det beste for sine barn og at skolebytte er erfaringsbaserte valg. Det å møte skolebytte med omdømmebygging, kan imidlertid tolkes som en skjult antydning om at foreldre som søker om skolebytte handler på sviktende grunnlag og ikke forstår sitt barns beste.

Det andre forholdet har med en ambisiøs skole med høye målsettinger for alle elever å gjøre. Hvis det å poengtere det som fungerer og trekke fram dem som er fornøyde, brukes som en strategi til å fronte foreldre og enkeltelever som har negative skoleerfaringer, fungerer det som en undergraving av inkluderingsidealet og av målsettinger som skal gjelde for alle. Hvis alle betyr alle, kan enkelttilfeller nettopp ikke avvises som enkelttilfeller. Hvis alle betyr alle, representerer enkeltelever som ikke blir godt nok ivaretatt, en dokumentasjon på at skolen ikke har lyktes! Vilno og Søgne trekker fram ungdommer som trives og er glade i skolen sin, men hva med dem som har søkt skolebytte vekk fra den samme skolen. Teller de ikke eller inngår de ikke i begrepet alle?

28 mars slår Dagbladet.no opp følgende overskrift: *Skoleforsker frykter ”taperfabrikker”*. Peder Haug viser til sammenhengen mellom høy minoritetsandel og leseferdigheter ved navngitte Osloskoler. Noen vil selvsagt velge å ta avstand fra selve begrepsbruken uten å gå

inn i selve utfordringen. Mitt poeng er imidlertid det urimelige i at disse skolene skal måtte stå alene med utfordringene bak de tallene Haug viser til og det begrepet han bruker.

Lagt ut 07. april 2011

En forkortet utgave av dette svaret sto i Aften 6. april 2011